

هانس رایشلِت

رہیافتی بہ

گاہانِ زرتشت و متن‌های نوآوستایی

متنِ دینِ دبیره و آوانوشتِ لاتین

همراهِ یادداشت‌ها و روشنگری‌ها و واژه‌نامه

گزارش

جلیل دوستخواہ

در این دفتر می خوانید:

۷	یادداشت مترجم
۹	کوتاه‌نوشت‌ها و نشانه‌ها
۲۳	سرآغاز
۲۷	درآمد

یکم. متن‌های گاهانی و اوستایی (دین‌دبیره و آوانوشت لاتین)

۳۳	۱. یِشْت‌ها
۶۹	۲. وئ دَبُوداتَه / وئ دیوَدات / وئ دِیداد
۹۹	۳. ویسپَرَتو / ویسپَرَد
۱۰۱	۴. خُرَتکْ اَپِستاک / خُرَدَه اوستا
۱۰۴	۵. یِسَنَه
۱۰۹	۶. هَدُخْت نَسک / هادُخْت نَسک
۱۱۱	۷. نیرنگستان
۱۱۵	۸. گاهان
۱۲۳	۹. یِسَنَه هِبَتَنگْ هائیتی / یِسَنَه هفْت‌هات

دوم. گزارش فارسی متن‌ها

۱. گاهان ۱۲۷
۲. یسنه هپتنگ‌هاییتی / یسنه هفت‌ها ۱۴۳
۳. یسنه ۱۴۵
۴. یشت‌ها ۱۵۶
۵. ویسپ‌رتو / ویسپ‌رد ۲۲۹
۶. خرتک‌آپستاک / خرده‌اوستا ۲۳۵
۷. وی دئوداته / وی دیودات / وندیداد ۲۴۱
۸. هذخت‌نسک / هادخت‌نسک ۲۷۹
۹. نیرنگستان ۲۸۳

سوم. یادداشت‌ها و روشنگری‌هایی در باره گاهان و متن‌ها

۱. گاهان ۲۸۹
 ۲. یسنه هپتنگ‌هاییتی / یسنه هفت‌ها / هفتن یشت ۳۲۷
 ۳. یسنه ۳۳۰
 ۴. یشت‌ها ۳۴۷
 ۵. ویسپه‌رتو / ویسپ‌رت / ویسپه‌رد ۴۳۲
 ۶. خرتک‌آپستاک / خرده‌اوستا ۴۳۹
 ۷. وی دئوداته / وی دیودات / وندیداد ۴۴۶
 ۸. هذخت‌نسک / هادخت‌نسک ۴۹۹
 ۹. نیرنگستان ۵۰۴
- واژه‌نامه ۵۱۳
- کتاب‌شناخت ۷۱۵
- نام‌نما (فهرست نام‌ها و کلیدواژه‌ها) ۷۲۳-۷۳۸

یادداشت مترجم

کارِ دشوار و ناهموارِ گاهان پژوهی و اوستاشناسی دانشگاهی و فرهیخته از سده شانزدهم میلادی با رویکردِ پاره‌ای از اروپاییان پژوهشگر به فرهنگِ باستانی و کیشِ کهنِ ایرانیان آغاز شد و به‌ویژه از سده هیجدهم بدین سو، با کوشش و کیشِ دانشورانِ نستوهِ باختری و — به پیروی از آنان — شہاری از پژوهندگانِ ایرانی (از سده بیستم بدین سو)، گسترش و ژرفایِ بیش‌تری یافت. از چگونگی و دامنهٔ این کارِ شگرفِ فرهنگی و علمی در جهان و ایران، پیش از این سخن گفته‌ام و در این جا نیازی به بازگفتِ نمی‌بینم (← اوستا، سرآغاز و پیش‌گفتار در ج. ۱، صص. یک-پنجاه و چهار و کتاب‌نامهٔ اوستا و مَرَدِیَسنا در ج. ۲، صص. ۱۱۲۱-۱۱۲۵).

هانس رایشلِت دانشمندِ آلمانی، کتابِ کنونی را که مجموعهٔ آموزشی بسیار سزاواری است، در سالِ ۱۹۱۱ میلادی به زبان انگلیسی منتشر کرد. از او دو کتابِ علمیِ معتبرِ دیگر نیز در دست است که به یکی از آن‌ها (با کوته‌نوشتِ AE) در دفترِ حاضر بازبردهایِ فراوان داده شده است و در واقع می‌توان گفت که این کار، گزینہ و ساده‌تر کردهٔ آن پژوهشِ ارجمند است.

ترتیبِ یادداشت‌ها و روشن‌گری‌هایِ پژوهنده در این گزارش، با آنچه او بر پایهٔ آسانی و دشواریِ متن‌ها در دیدگاه داشته است (↓ ص. ۲۳ در هم‌دف.)، یکسان نیست و گزارنده متن‌هایِ گاهانی را بر بُنیادِ کهن‌تر بودگیشان، پیش‌تر از گزیده‌هایِ اوستایِ نو جای داده است تا خواننده فرآیندِ دگردیسیِ اندیشگی و فرهنگی در این یادمان‌هایِ کهن را در پیش چشم داشته باشد. این جا به جایی، همانا با خواستِ مؤلفِ ناهمخوانی ندارد و خواننده می‌تواند متن‌ها و یادداشت‌هایِ آن‌ها را با همان پی‌آبیِ آمده در بخشِ "دین‌دبیره و آوانوشت‌ها" بخواند.

بخشِ "دین‌دبیره و آوانوشت‌ها"، تصویری است بی‌هیچ دیگرگونی از آنچه در متنِ انگلیسی کتاب آمده؛ اما بخشِ "گزارشِ فارسیِ متن‌ها" را که در اصل کتاب، هستایی به زبانِ انگلیسی ندارد، مترجم بر کتاب افزوده است تا خواننده بتواند با خواندن و بررسی‌دنِ آن در کنار و همراهِ پژوهش و جُستارِ ژرفِ مؤلف، تصویر روشن‌تری از ساختارِ فکری و فرهنگی و درون‌مایهٔ متن‌ها را نیز در چشم‌اندازِ خود ببیند.